

STANOWISKO
X Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Warszawa, 4 kwietnia 2007 r.

w sprawie ograniczania liczby powiatów

Związek Powiatów Polskich jest przeciwny dokonywaniu zmian w podziale administracyjnym kraju, a szczególnie ograniczaniu liczby powiatów. Temat ten, za sprawą polityków, wciąż jest przedmiotem debaty publicznej, co osłabia proces budowy demokratycznych struktur państwa, nie sprzyja realizacji zadań przez jednostki samorządu terytorialnego, a szczególnie podejmowaniu wyzwań inwestycyjnych, które winny być planowane z wieloletnią perspektywą.

Zgoła odwrotnie, oczekujemy od polityków podejmowania działań wzmacniających samorządy terytorialne, poprzez kontynuowanie decentralizacji zadań i finansów publicznych.

Tego typu decentralizacja ustroju administracyjnego państwa, nie jest żadnym szczególnym przywilejem wspólnot samorządowych, bowiem wynika wprost z zasad ustrojowych Rzeczypospolitej Polskiej zawartych w Konstytucji.

W przypadku powiatów przejawiać się to winno m.in. przekazywaniem kolejnych zadań o zasięgu lokalnym, obecnie wykonywanych przez rządowe agencje lub fundusze, wzmacnianiem administracji zespolonej, zwiększaniem dochodów własnych oraz wzmacnianiem władzy wykonawczej w samorządzie powiatowym.

W załączeniu przekazujemy zestawienie argumentów merytorycznych wskazujących na znaczącą rolę samorządów powiatowych w strukturze administracji publicznej w Polsce.

Przewodniczący
X Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Janina Kwiecień

Przykładowe argumenty przemawiające za funkcjonowaniem aktualnej sieci samorządów powiatowych

1. Powiaty w świadomości społeczeństwa stały się ważnym i trwałym elementem podziału terytorialnego Państwa służącym społeczności lokalnej.
2. Likwidacji części powiatów i połączenia ich z innymi, nie da się przeprowadzić w zgodności z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym, który to artykuł mówi o konieczności zapewnienia w nowym układzie terytorialnym możliwie jednorodnego ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe. Więzy te są już ukształtowane, w wielu przypadkach od kilkuset lat, a co najmniej kilkudziesięciu (najczęściej od uzyskania przez Polskę niepodległości w 1918r.). Uważamy, że obecnie nie trzeba i nie należy ich sztucznie kreować.
3. Polska nie może być w stanie ciągłego reformowania podziału terytorialnego ze względu na koszty w wymiarze finansowym, ale przede wszystkim w wymiarze społecznym.
4. Podnoszony przez niektóre środowiska i ugrupowania polityczne argument, że w Polsce mamy przerost administracji mija się z prawdą. Wg danych publikowanych przez różne instytucje, w Polsce ilość urzędników w stosunku do obsługiwanej ludności jest niska w porównaniu do innych państw Unii Europejskiej.
5. Powiaty prowadzą i finansują znaczną ilość jednostek między innymi takich jak:
  - szkoły ponadgimnazjalne,
  - zespoły placówek opiekuńczo - wychowawczych i resocjalizacyjnych,
  - poradnie psychologiczno - pedagogiczne,
  - powiatowe urzędy pracy,
  - domy pomocy społecznej,
  - powiatowe centra pomocy społecznej,
  - środowiskowe domy samopomocy,
  - domy dziecka,
  - muzea i powiatowe centra kultury i sportu,
  - biblioteki powiatowe,
  - powiatowe ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej,
  - powiatowe zarządy dróg,
  - samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
  - powiatowe centra powiadamiania ratunkowego,

i pomimo ogromnych niedostatków finansowych radzą sobie z tym dobrze.

6. Współdziałające ze starostą, jako organem odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na obszarze powiatu: służby, inspekcje i straże takie jak: Policja, Straż Pożarna, Inspekcja Sanitarno - Epidemiologiczna, Inspekcja Weterynaryjna, Inspekcja Nadzoru Budowlanego oraz Prokuratura, Sąd czy też Straż Graniczna, tworzą w sprawnie działający system, zapewniający ład i bezpieczeństwo. Przywrócenie pełnego zespolenia służb, inspekcji i straży ze starostą, spowodowałoby podniesienie na wyższy poziom działania tego systemu.
7. W powiatach gdzie starostowie są szefami obrony cywilnej oraz są organami odpowiedzialnymi za sprawy obronne i zarządzanie kryzysowe, funkcjonuje system kierowania i zarządzania w oparciu o gminy i jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego.
8. Powiaty realizują wieloletnie strategie rozwoju, podejmują perspektywiczne działania wpływające na pozytywne zmiany społeczne i gospodarcze.
9. Powiaty dostosowują sieć prowadzonych przez siebie szkół do potrzeb lokalnego rynku pracy. Powiaty w czasie ponad 8 - letniej działalności zlikwidowały wieloletnie zaniedbania w zakresie remontów i modernizacji obiektów oświatowych, dostosowały je do wymaganych standardów, znacznie poprawiły wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce naukowe. Powiaty realizują w szkołach bardzo ważne inwestycje, takie jak hale sportowe i baseny, które służyć będą zdrowiu nie tylko młodzieży szkolnej.
10. Pomimo trudności finansowych wynikających np. z ogólnie znanego niedofinansowania ochrony zdrowia czy z realizacji tzw. „ustawy 203”, powiaty w stopniu zadowalającym nie tylko prowadzą samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej i domy pomocy społecznej, ale również z dobrym skutkiem prowadzą inwestycje w tych placówkach, podejmują działania na rzecz poszerzenia usług z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz podniesienia jakości ich świadczenia.
11. Powiaty zarządzają blisko 120 tys. km dróg. Pomimo trudności finansowych, prowadzone są, w bardzo szerokim zakresie prace inwestycyjne modernizujące tę sieć dróg. Powiaty w oparciu o przygotowane przez siebie wnioski, pozyskały znaczące kwoty na tego typu zadania, zarówno z środków przedakcesyjnych jak obecnie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
12. Dzięki powstaniu powiatów, wiele lokalnych instytucji kultury zagrożonych likwidacją zostało uratowanych. Instytucje te zostały przekazane do prowadzenia powiatom niejednokrotnie bez zabezpieczenia środków finansowych na ich utrzymanie ze strony Państwa. Dzięki różnym działaniom władz Powiatów, a w szczególności poszukiwaniu źródeł finansowania, placówki te obecnie funkcjonują i rozwijają się, gromadzą zabytki kultury i prowadzą bardzo cenną dla społeczności lokalnych działalność.
13. Na terenie powiatów funkcjonują powiatowe centra pomocy rodzinie, które realizują

szereg zadań z zakresu pomocy społecznej, wypełniają bardzo ważną funkcję zwłaszcza w zakresie udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym oraz będącym w trudnej sytuacji rodzinnej i życiowej. Do chwili powstania powiatów nie było instytucji, która kompleksowo zajmowałaby się tymi sprawami na poziomie ponadgminnym, a osoby wymagające pomocy zmuszone były do szukania wsparcia u różnych podmiotów, niejednokrotnie znacznie oddalonych od miejsca zamieszkania tych osób.

14. Zrównoważony rozwój powiatu wymaga wykonania na odpowiednim poziomie całego pakietu działań, wynikających z aktualnie obowiązujących unormowań prawnych w zakresie ochrony środowiska i ochrony przyrody. Powiaty wydają w ciągu roku średnio po kilka tysięcy decyzji i innych aktów administracyjnych, których realizacja musi być kontrolowana i egzekwowana. Trudno sobie wyobrazić, aby podmioty gospodarcze i osoby fizyczne powyższe sprawy załatwiały w ośrodkach oddalonych od ich miejsca funkcjonowania o 100 km a nawet więcej. Dla uzmysłwienia sobie ogromu zagadnienia przytoczyć należy fakt, że tylko w latach 2003 – 2004, weszło w życie około 1000 przepisów prawnych dotyczących środowiska, rolnictwa, geodezji i leśnictwa.
15. Powiaty realizują bardzo ważne zadanie - prowadzenie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, ewidencję gruntów i budynków. Zasób prowadzony jest w powiatowych ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, które tworzą sprawnie działający system wspierający administracyjne procesy rozwoju gospodarczego (m. in. wprowadzanie zmian w operatach ewidencji gruntów, wydawanie wyrysów i wypisów potrzebnych do realizacji zadań inwestycyjnych, uzgadnianie dokumentacji projektowych, udostępnianie rolnikom i gminom bezpłatnie danych z ewidencji gruntów).
16. W 2000r. powiaty przejęły do prowadzenia powiatowe urzędy pracy, które w miastach będących obecnie siedzibami powiatów istnieją od 1990r. a jako samodzielne jednostki od 1993r. Urzędy pracy w ciągu kilkunastu lat działalności wykształciły kadre pracowniczą bardzo dobrze realizującą usługi i instrumenty rynku pracy. Pracownicy ci dobrze znają specyfikę zachowań bezrobotnych a przede wszystkim najistotniejszego partnera w tworzeniu miejsc pracy, jakim jest pracodawca. Stworzony został bardzo dobrze funkcjonujący system współpracy z samorządami gminnymi. Dzięki funkcjonowaniu aktualnej sieci powiatów, pośrednicy, doradcy zawodowi są dostępni w urzędach położonych w niewielkiej odległości od siedziby zamieszkania osób bezrobotnych, czy też miejsca prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców.
17. Powiaty w 1999r. przejęły od urzędów rejonowych do prowadzenia m.in. sprawy wydawania pozwoleń na budowę czy też wydawania zaświadczeń o zajmowanej powierzchni mieszkalnej, potrzebnych do uzyskania dodatków mieszkaniowych. Załatwianie spraw z tym związanych wymaga bezpośredniego kontaktu strony z urzędem, a w tym kontekście ograniczenie liczby powiatów

spowodowałyby oddalenie administracji od mieszkańców, pogorszenie warunków inwestowania.

18. Kolejnym, bardzo ważnym zadaniem realizowanym przez starostwa powiatowej jest rejestracja pojazdów i wydawanie praw jazdy. Dla realizacji tego zadania samorządy powiatowe podjęły ogromny wysiłek organizacyjny i finansowy, tak aby w maksymalnym stopniu poprawić warunki obsługi mieszkańców. W tym celu została wprowadzona instalacja do systemu teleinformatycznego centralnej personalizacji praw jazdy i centralnej personalizacji dowodów rejestracyjnych oraz został wdrożony system „Kierowca” i system „Pojazd”. Wiązało się to z poniesieniem przez powiaty bardzo dużych kosztów. Reorganizacja tego systemu oznaczałaby nowe wydatki, utrudnienia i koszty po stronie urzędów i mieszkańców.
19. Od 2001r. w powiatach funkcjonują powiatowi rzecznicy konsumentów, będący bardzo często jedyną, powszechnie dostępną instytucją służącą fachową pomocą prawną konsumentom. Świadomość konsumentów o swoich prawach jest wciąż bardzo niska. W konfrontacji z przedsiębiorcami stają oni niejednokrotnie na przegranej pozycji. Zadaniem rzeczników jest przeciwdziałanie tej sytuacji poprzez interwencję u przedsiębiorców, występowanie z pozwami do sądu, prowadzenie działalności edukacyjnej wśród młodzieży szkolnej. Rzecznicy udowodnili, że potrafią być skuteczni i że pracy im nie zabraknie, gdyż konsumenci przekonali się o ich skuteczności.
20. Przekonanie wielu polityków, że w Polsce można w krótkim czasie osiągnąć poziom obsługi interesanta w urzędach, pozwalający na załatwienie sprawy poprzez Internet, jest błędne. Procesy budowy eAdministracji w Polsce zostały powiem wyhamowane, a także niestety, znaczny procent społeczeństwa ma w dalszym ciągu ograniczony dostęp do narzędzi informatycznych.